

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Mäntysaari, Mikko

Title: Kohtaamiset kannattavat

Year: 2020

Version: Published version

Copyright: © 2020 Pohjoinen Filosofiyhdistys AGON ry

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Mäntysaari, M. (2020). Kohtaamiset kannattavat. *Agon*, 19(2).
<http://agon.fi/article/kohtaamiset-kannattavat/>

ARTIKKELIT

Kohtaamiset kannattavat

Mikko Mäntysaari

Sisältö [\[piilota\]](#)

- Filosofia kohtaa sosiaalitieteet
- Tutkimusaiheita filosofeille
- Ontologiset kysymykset
- Sosiaalityö sosiaalisena instituutiona
- Ydinkäsite: Hyvinvointi vai terveys?
- Eettiset kysymykset
- Lopuksi
- Kirjallisuus
- Viitteet

Filosofia kohtaa sosiaalitieteet

Olen omassa opetustyössäni koettanut osoittaa, miten tärkeää filosofian ymmärtäminen on sosiaalityössä, mutta myös filosofeille voisi olla tärkeää paneutua sosiaalityön kysymyksiin. Sosiaalityö ei tietenkään ole filosofiaa eikä filosofia sosiaalityötä. Silti on niin, että näiden kahden kohtaamisesta voi olla molemmille hyötyä ja iloa. Kokemukseni mukaan filosofit voivat kiinnostua sosiaalityön kysymyksistä.

Sosiaalityön tutkimus on Suomessa kehittynyt vähitellen, ensin 1950-luvulta lähtien osana sosiaalipoliittista, erityisesti sosiaalihuollon tutkimusta[1]. 1980-luvulta lähtien sosiaalityö on kehittynyt yhä selvemmin omana tutkimusalanaan. Vähitellen sosiaalityöstä on tullut opiskelijamääriltään ja opettajaresursseiltaan suuri yhteiskuntatieteellinen oppiaine.

Filosofian ja sosiaalityön yhteisestä historiasta löytyy komeita esimerkkejä yhteistyöstä. Sosiaalityön yksi perustajahahmoista, chicagolainen yhdyskunta-aktivisti Jane Addams (1860–1935) teki vuosien ajan yhteistyötä pragmatisti William Jamesin kanssa. John Dewey asui vuoden verran Addamsin johtamassa Hull House - settlementissä[2]. Addamsin vaikutuksesta Jamesin ja Deweyn ajatteluun on kirjoitettu sosiaalityössä paljon[3]. Pragmatismia kohtaan tunnetaan kasvavaa kiinnostusta myös Suomessa [4]. Esimerkiksi tuore Heidi Muurisen väitöskirja[5] nojaa vahvasti John Deweyn pragmatismiin.

Silloin tällöin käy niin, että filosofi löytää itsensä samalta laitokselta sosiaalityön ihmisten kanssa. Näin kävi myös Ingmar Pörnille. Helsingin yliopiston ruotsinkielisen filosofian professorina pitkään toiminut Ingmar Pörn (1935–2014) opiskeli filosofiaa Åbo Akademiassa. Filosofian kandidaatin tutkinnon 1961 suoritettuaan hän opetti

Birminghamin yliopistossa neljäntoista vuoden ajan filosofiaa. Opiskelijoissa oli paljon sosiaalityöntekijöitä. Heitä opettaessaan Pörn kiinnostui *case workin* ja sosiaalihuollon ongelmista. Pörn huomasi voivansa jäsentää sosiaalityön auttamissuhteesta esitettyjä kuvauksia ja huolenpidon kaltaisia käsitteitä muodollisen logiikan avulla. [6]

Itsellänikin on kokemusta filosofien ja sosiaalityön tutkijoiden toimimisesta samassa tutkijayhteisössä. Jyväskylän yliopistossa päädyttiin 1990-luvulla fuusioimaan yhteiskuntatieteiden eri oppiaineiden pienet laitokset ja filosofian laitos yhdeksi suureksi (ainakin Jyväskylän yliopiston mittakaavassa) laitokseksi. Laitoksen nimeksi tuli yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Laitos yhdistää filosofit, valtio-oppineet ja yhteiskuntatieteilijät saman katon alle. Tästä on ollut myönteisiä seurauksia varmaan kaikille.

Tulin Jyväskylän yliopistoon vuonna 2001. Kun tutustuin uusiin työtovereihini eri oppiaineessa, huomasin itsellenikin yllätyksenä, että monet filosofit olivat aidosti kiinnostuneita sosiaalityöstä.

Yhteiset keskustelut myös konkretisoituivat teoiksi: Jyväskylän yliopistossa järjestettiin kaksi filosofian ja sosiaalihuollon yhteisiä peruskysymyksiä tarkastelevaa seminaaria (2007 ja 2010). Seminaareissa esitettyjen puheenvuorojen perusteella toimitettiin kaksi kirjaa[7], joissa sosiaalisen toiminnan, sosiaalisuuden ja sosiaalihuollon kysymyksiä pohdittiin monelta kannalta. Seminaarien järjestämisessä keskeisiä henkilöitä olivat Tuija Kotiranta (Stakes/THL:n Jyväskylän toimipaikka), Petteri Niemi (YFI, Jyu) ja Raili Haaki (Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus KOSKE).

Osoitan seuraavassa joukon teemoja, joista käytäviin keskusteluihin toivoisin sosiaalityön tutkijoiden ja filosofien osallistuvan enemmän yhdessä. Motiivini on seuraava: sosiaalihuoltoa ei välttämättä tunneta päätöksentekijöidenkään keskuudessa kovin hyvin, saati sitten filosofien parissa. Aika helposti ajatellaan sosiaalihuoltoa osana terveydenhuoltoa. Sosiaalityössä ja sosiaalihuollossa on paljon kysymyksiä, joiden pohtimisesta filosofien kanssa olisi hyötyä sosiaalityön tutkimukselle mutta kiinnostavuutta myös filosofialle.

Filosofisen kirjallisuuden määrä on suunnaton. Harrastelijan on pakko koettaa rajoittaa näkökulmaansa. Nojaudun siksi tässä puheenvuorossa paljolti edellä mainittuihin *Sosiaalialan normatiivinen perusta* (2008) ja *Sosiaalisen toiminnan perusta* (2011) teoksiin sekä jyväskyläläisten filosofien varhemmin ilmestyneeseen sosiaalisen ja institutionaalisen todellisuuden luonnetta koskevan kokoelman kirjoituksiin[8].

Tutkimusaiheita filosofeille

Sosiaalityön kannalta keskeiset filosofiset kysymykset kytkeytyvät sosiaalisen ontologiaan ja eettisiin kysymyksiin. Nämä kysymykset ovat sosiaalityön lisäksi tärkeitä toisillekin yhteiskuntatieteille. Michael Quante [9] täsmentää hyvin nämä seuraavasti:

- *Ontologiset kysymykset* ovat esimerkiksi seuraavan kaltaisia: Onko sosiaalinen todellisuus konstruoitu? Onko yksilöiden toimintaan palautumattomia sosiaalisia faktoja olemassa? Jos sosiaalisia faktoja on olemassa, ovatko ne evaluatiivisia vai normatiivisia?
- *Eettiset kysymykset* puolestaan ovat esimerkiksi tällaisia: Miten yksilöiden vapauksien tulisi suhtautua poliittisiin ja sosiaalisiin velvollisuuksiin? Voiko sosiaalisilla entiteeteillä olla peruuttamattomia oikeuksia? Voiko sosiaalisilla entiteeteillä olla tavoitteita, jotka eivät palaudu yksilöiden tavoitteisiin? Tulisiko yksilöiden tunnustaa yhteisöjen antamia velvoitteita, jotka ovat ristiriidassa henkilökohtaisen autonomian kanssa.

Sosiaalityökeskusteluja tunteville molemmat kysymystyyppit ovat hyvin tuttuja.

Ontologiset kysymykset

Yksi sosiaalityön ydinkäsite on “sosiaalinen.” Mitä sosiaalinen oikeastaan on? Olemme miettineet tätä Tuija Kotirannan kanssa eräissä sosiaalipoliittisissa puheenvuoroissamme[10].

Filosofit ovat pohtineet sosiaalisen olemusta. Esimerkiksi John Searle, Erik Lagespetz, ja Raimo Tuomela ovat kirjoittaneet sosiaalisen ontologiasta[11]. Lagerspetzin mukaan *sosiaalinen* ontologia koskee niiden asioiden olemassaoloa, joita intuitiivisesti pidetään yhteiskuntaan kuuluvina. Niitä ovat sosiaaliset *objektit* (kuten yliopisto ja raha), sosiaaliset *subteet* kuten ”olla esimies, sosiaaliset ominaisuudet kuten teon lainmukaisuus, lauseen kielipillisuus sekä sosiaaliset *teot* kuten äänestämisen tai naimisiin meneminen.[12]

Sosiaalityön tutkimuksessa on nykyään hyvin suosittua sanoa, että tutkimuksen taustana vaikuttaa sosiaalinen konstruktionismi. Tämä on sinänsä hyvin ymmärrettävää, koska sosiaalinen todellisuus on olemassa vain, jos yhdessä tuotamme sen. Kielifilosofi John Searlen mukaan sosiaaliset instituutiot syntyvät kollektiivisen intentionaalisuuden tuloksena. Yhteinen toiminta on mahdollista, jos ihmisillä on jaettuja uskomuksia. Jaetut uskomukset ovat mahdollisia institutionaalisten faktojen avulla.[13].

Michael Quante arvostelee Searlen sosiaalista konstruktivismia naturalismista ja individualismista. Quanten mukaan konstruktivismissa on kyse metodologisesta individualismista, vaikka Searle koettaakin tehdä siihen eroa. Individualismin mukaan sosiaaliset ilmiöt ovat palautettavissa yksilöiden psykologisiin ominaisuuksiin ja toimintaan. Searlen naturalismi näkyy hänen tavassaan erottaa mielestä riippumattomat ja riippuvaiset ilmiöt. Kyse on monismista, jossa mielestä riippumattomana todellisuutena pidetään luonnontieteiden totena pitämää. Tällainen käsitys on väärä, Quanten mielestä on olemassa luonnontieteiden tutkimusalan ulkopuolelle kuuluvaa, mutta silti mielestä riippumatta olemassa olevaa. Quante edustaa myös kantaa, jonka mukaan sosiaalisen ontologialla on eettisiä seuraamuksia.

Sosiaalisen ontologiasta käytävän filosofisen keskustelun seuraaminen voisi selkiyttää sosiaalityön tutkimuksessa käytyä keskustelua sosiaalisesta konstruktionismista.

Sosiaalityö sosiaalisena instituutiona

Sosiaalisen ontologiaan sisältyy kysymys instituutioiden olemassaolosta. Tätä on Suomessa tarkastellut Erik Lagespetz. Instituutioiden olemassaolo riippuu normeista ja säännöistä, jotka yhdessä liittyvät laajempaan normatiiviseen rakenteeseen. Instituutiot ovat olemassa, koska on olemassa institutionaalisia faktoja. Instituutiot tuottavat ja ylläpitävät institutionaalisia faktoja. Kyse näyttäisi olevan kehäpäätelmästä. Lagerspetzin mukaan näin ei välttämättä ole, sillä on olemassa sellaisia jaettuja uskomuksia, joiden suhteen itseviittaavuus on konventionaalinen tosiseikka.[14]

Entä millaiseksi instituutioksi filosofien näkökulmasta voisi asettua itse sosiaalityö? Millainen “olemus” sillä voisi olla? Joskus sosiaalityötä on koitettu määritellä sanomalla, että sosiaalityö on sitä, mitä sosiaalityöntekijät tekevät. Kehäpäätelmä taitaa olla tässäkin lähellä.

Joskus on koitettu täsmentää filosofian keinoin, mistä sosiaalityössä voisi olla kysymys. Ensimmäinen tuntemani yritys tähän suuntaan on tunnetun teologin Paul Tillichin. Hän kirjoitti vuonna 1962 sosiaalityön filosofiasta,[15] erityisesti etiikasta. Tillich tarkastelee sosiaalityötä rakkauden työnä, ei tunteena tai philiana, tai eroksena vaan agapena/caritaksena.

Ajatus sosiaalityöstä rakkaudentyönä on varmaan yhtä vanha kuin sosiaalityö ammatina. Itsekin olen käyttänyt joskus tätä metaforaa.[16]

Suomalaisessa sosiaalityön tutkimuksessa paljon käytetty lähde on Marjatta Eskolan pohdinta sosiaalityöstä auttamisen instituutiota toteuttavana ammattina. Eskolan mukaan sosiaalisia instituutioita ovat parantamisen, kasvattamisen ja auttamisen instituutiot. Kuhunkin näistä liittyy rooliodotusten mukainen yhdenmukainen käyttäytyminen. Parantamisen instituutiota toteuttaa lääkinnällinen työ, kasvattamisen instituutiota opetustyö ja auttamisen instituutiota sosiaalityö.^[17]

Ingmar Pörn mietti hoivaa ja hoivatiedettä.^[18] Näiden avausten vuoksi hänellä oli merkittävä vaikutus pohjoismaisen hoivatieteen kehityksessä 1980-luvulla. On harmillista, että Pörnin jäsennykset käytännöllisestä tiedosta (tehtävätiedosta ja tehtävärekistereistä) eivät ole juuri kiinnittäneet sosiaalityön tutkijoiden huomiota.

Ydinkäsite: Hyvinvointi vai terveys?

Sosiaalihuolto on kehittynyt vähitellen vaivaishoidosta ja köyhäinhoidosta. 1950-luvulle tultaessa Suomessa ajateltiin, että sosiaalihuolto muodostuu huoltoavun kaltaisesta taloudellisesta tuesta, päihdehuollosta, vammaisten palveluista, vanhustenhuollosta ja lastensuojelusta. 1970-luvulta lähtien ns. sosiaalipalvelujen rooli kasvoi, tuli päivähoito ja kotipalvelut. Sosiaalihuollon yhteistyökumppaneita olivat koulu, poliisi ja terveydenhuolto. Sairaudet tosiaan liittyvät moniin sosiaalihuollon ongelmiin, mutta sen paremmin lastensuojelun kuin vanhustenhuollon käsittelemät ongelmat eivät ole ensi sijassa terveyden vaan hyvinvoinnin ongelmia.

Tässä tulemme filosofisiin ongelmiin: pitäisikö puhua hyvinvoinnista yläkäsitteenä vai onko terveys yläkäsite?

Opiskeluaikanani 1970-luvulla ajateltiin, että esimerkiksi alkoholismi ei ole sairaus vaan kyse on yhteiskunnallisista ongelmista, joihin yksilötasolla liittyviä laukaisevia tekijöitä. Voi olla, että yksilön vastuun kiistämisessä mentiin liian pitkälle. Pohdin silti, onko nykyinen tapa nähdä melkein mikä hyvänsä ongelma sairauksina tai seurauksena yksilön omasta toiminnasta sekään yksinomaan hyvä. Vai olisiko ehkä kyse samanlaisesta ylitulkinnasta, mutta vain toiseen suuntaan.

Edellä viittasin siihen, että Pörn joutui perehtyminen sosiaalityön ongelmiin, koska hänen laitoksensa opiskelijoissa oli sosiaalityön opiskelijoita. Kohtaaminen heidän kanssaan johti Pörnin miettimään auttamisen ja hoivaamisen käsitteitä. Hän huomasi voivansa jäsentää näitä formaalin logiikan välineillä. Pörn päätyi pohtimaan terveydenhuollon mutta myös sosiaalihuollon keskeisintä käsitettä, terveyttä. Mitä terveydellä oikein tarkoitetaan? Onko siinä kysymys vain siitä, että sairautta ei ole. Onko sairaus palautettavissa yksittäisen elimen tai osajärjestelmän tilaksi?

Pörn kehitti holistisen terveyden teoriaa useissa julkaisuissaan.^[19] Terveys ei ole sairauden puuttumista, vaan tasapainotila yksilön tavoitteiden, voimavarojen ja rajoitusten välillä. Tällä tavalla määriteltynä terveys tulee hyvin lähelle hyvinvoinnin käsitettä.

Nordenfelt kontekstoi Pörnin holistisen terveyden teoriaa. Hänen mukaansa voidaan erottaa kahdenlaisia doktriineja terveydestä: ensimmäisen, biologisen näkemyksen mukaan terveys ja sairaus ovat yksilön tai jonkin osajärjestelmän mitattavissa olevia tiloja. Näihin tiloihin ei tarvitse liittää arvoja. Se, että useimmat ihmiset arvostavat terveyttä eivätkä arvosta sairautta, ei sinänsä riipu näistä käsitteistä. Toisen, antropologisen doktriinin mukaan terveydestä ja sairaudesta voidaan ihmisten kohdalla puhua vain integroituna kokonaisuutena. Terveys ja sairaus ovat evaluatiivisia käsitteitä. Niillä viitataan henkilön toimintakykyyn ja sen rajoitteisiin.^[20]

Heikki Ikäheimo kehittää sosiaalityön määritelmää hivenen samankaltaisesti. Holistisen terveyden teorian sijaan Heikinheimo nojautuu sosiaalisuuteen sosiaalityön ydinkäsitteenä. Sosiaalityö ei ole vain ammatti, joka tähtää sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäisemiseen, lievittämiseen tai poistamiseen. Sosiaalityön ytimenä on “sosiaalisen” tai

sosiaalisen elämän edistäminen. Sosiaalinen elämä taas liittyy Honnethin kolmeen tunnustusasenteeseen: rakkauteen, kunnioitukseen ja yhteistoiminnalliseen arvossapitämiseen. [21] Heikki Ikäheimon ja Arto Laitisen monet pohdinnat Axel Honnethista ovat vaikuttaneet sosiaalityön tutkijoihin (mm. Kati Turtiaisen väitöskirja [22]).

Eettiset kysymykset

Ammattifilosofit ovat kyllä pohtineet terveydenhuollon etiikan kysymyksiä yhdessä lääkärien ja muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa, mutta sosiaalihuollon etiikka on jäänyt filosofien parissa vähälle huomiolle.

Sosiaalityöhön tutkimuksessa eettisiä ongelmia on pohdittu paljon, mutta sosiaalityön etiikkaa ei välttämättä linkitetä ajantasaiseen filosofiseen keskusteluun. Poikkeuksiakin on: esimerkiksi Talentian etiikkapalkinnon saanut Teija Kaarakaisen tutkielma tarkastelee itsemääräämisoikeuden ongelmaa Harry Frankfurtin proseduraalisen mallin mukaisesti.[23] Sami Pihlström pohtii sosiaalityöhön liittyvää kärsimyksen ja syyllisyyden teemoja. Ihmisen kunnioittaminen ei poista syyllisyyttä, ja itse asiassa moraali – sellaisena kuin sen tunnemme – edellyttää kykyä kokea syyllisyyttä[24].

Sosiaalityöntekijöiden asiakassuhteessaan harjoittama vallankäyttö on ollut pitkään yksi sosiaalityön tutkimuksen keskeisistä ongelmista. Oma väitöskirjanikin käsitteli tätä teemaa.[25] Sosiaalityön tutkijoiden ohella sosiaalihuollossa ja sosiaalityössä tapahtuvaa vallankäyttöä ja vallankäytön eettisyyttä on pohtinut jyvaskyläläinen Petteri Niemi, joka on paneutunut aiheeseen muun muassa vuonna 2013 julkaistussa kirjoituksessa.[26] Petteri Niemi on tutkinut myös sosiaalihuollon priorisoinnin ongelmia. Priorisointia on tutkittu sosiaalihuollossa vain vähän, siitä huolimatta, että priorisoinnista on tullut keskeinen sosiaali- ja terveydenhuollon menojen hallinnan strategia. Niemi kysyy, onko priorisoinnin eettinen perusta kestävä.[27]

Kysymys vallasta liittyy oikeudenmukaisuuteen sekä yksilön ja ryhmien oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Sosiaalisuus edellyttää oikeudenmukaisuutta, kohtuutta tai reiluutta.

Sosiaalihuollossa on kyse mahdollisimman oikeudenmukaisesti jakautuvan hyvinvoinnin tuottamisesta. Ajatellaan, että kaikilla suomalaisilla on oikeus osaan yhteisestä hyvästä. “Sosiaalinen” korostaa hyvinvoinnin yhteistä tuottamista ja myös jakamista. Siten työttömällä tulee olla mahdollisuus välttämättömään elatukseen ja turvallisuuteen. Oikeuksien ohella sosiaalihuolto on aina painottanut myös velvollisuuksia. Sosiaalihuollon vanha periaate on ollut, että jokaisella on velvollisuus hoitaa omat asiansa kykyjensä mukaan. Jokaisella on elatusvelvollisuus itsestään, puolisostaan ja lapsistaan, aiemmin myös vanhemmistaan. Siksi toimeentulotuki ei ole oikeastaan kansalaispalkka vaan edellyttää edelleen, että työikäinen ja työkykyinen avun saaja on työmarkkinoiden käytettävissä.

Tehtäviensä toteuttamiseksi sosiaalihuollossa on varsinkin aiemmin ollut kovia ja tyyliä keinoja. Kyse on varmaan siitä, että sosiaalihuollon asiakkaat ovat olleet vahvasti työväenluokkaisia tai siitä luokasta sortuneita. Samalla kun sosiaalihuollon toimintatavat ovat muuttuneet palvelupainoitteisiksi, on sen asiakaskuntakin muuttunut niin, että nykyään kuka hyvänsä voi olla sosiaalihuollon tai sosiaalityön asiakas.

Lopuksi

Puheenvuoroni tarkoituksena on osoittaa, että sosiaalityössä on runsaasti teemoja, joista tehtävässä tutkimuksessa seurataan filosofisia keskusteluja, ja niistä otetaan virikkeitä sosiaalityön tutkimuksen kehittämiseen. Suomessa on filosofeja, jotka osallistuvat sosiaalityön keskeisiin teemoihin koskevaan keskusteluun, mutta heitä voisi olla myös enemmän.

Toistaiseksi sosiaalihuollon kysymyksistä kiinnostuneiden filosofien käsittelemät teemat liikkuvat suurten kysymysten tasolla. Sieltä on tietysti aloitettava, mutta yhteistyön lisääntyessä katsekin tapaa tarkentua.

Kirjallisuus

- Eräsaari, Leena & Mikko Mäntysaari (2012) Jane Addams sosiaalisen demokratian teoreettikkona ja poliittisena edistäjänä. Teoksessa Olli-Pekka Moisio, Pekka Korhonen, Marja Järvelä ja Eeva Lehtonen, (toim.) Ovia yhteiskuntatieteisiin. SoPhi 117 Jyväskylän yliopisto, 169-198.
- Eskola, Marjatta (1981) Suomalaisen yhteiskunnan sosiaalityön kuva. Teoksessa Urpo Kuotola et al. (toim.), Sosiaalihuollon näköaloja. Tampere: Tampereen yliopisto, 23-52.
- Ikäheimo, Heikki (2008) Sosiaalisuus ja epäsosiaalisuus sosiaalityössä. Teoksessa Petteri Niemi & Tuija Kotiranta, (toim.) Sosiaalialan normatiivinen perusta. Helsinki: Palmenia
- Kaarakainen, Teija (2014) Oikeus ja kyky määrätä itsestä. Käsiteanalyysi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan itsemääräämisoikeudesta lainvalmisteluasiakirjoissa. Sosiaalityön pro gradu, Jyväskylän yliopisto.
- Kotiranta, Tuija; Niemi, Petteri & Raili Haaki (toim.) (2011) Sosiaalisen toiminnan perusta. Gaudeamus.
- Lagerspetz, Erik (2001) On the existence of institutions. Teoksessa Lagerspetz, Erik; Ikäheimo, Heikki & Jussi Kotkavirta (2001) (toim.) On the Nature of Social and Institutional Reality. SoPhi Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 70-101.
- Lagerspetz, Erik (2011) Lyhyt johdatus sosiaalisen ontologiaan. Teoksessa Tuija Kotiranta, Petteri Niemi & Raili Haaki, (toim.) Sosiaalisen toiminnan perusta Helsinki: Gaudeamus, 72-86.
- Lagerspetz, Erik; Ikäheimo, Heikki & Jussi Kotkavirta (2001) (toim.) On the Nature of Social and Institutional Reality. SoPhi Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Moisio, Olli-Pekka & Pihlström, Sami (2013) Kärsimys, syyllisyys ja auttamisen moraalifilosofia. Diakonian tutkimus no. 2: 99-117.
- Mäntysaari, Mikko (1991) Sosiaalibyrokratia asiakkaiden valvojana. Byrokratiatyö, sosiaalinen kontrolli ja tarpeitten sääntely sosiaalitoimistoissa. Sosiaalipoliittisen yhdistyksen tutkimuksia No. 51 Tampere: Vastapaino.
- ———. (2001) Sosiaalityö tutkimuksena, koulutuksena ja ammattikäytäntönä. Virkaanastujaisesitys Jyväskylän yliopiston sosiaalityön professorin virkaan.
- Mäntysaari, Mikko & Kotiranta, Tuija (2011) Sosiaalinen sosiaalipoliittikan historiassa. Teoksessa Tuija Kotiranta, Petteri Niemi & Raili Haaki, (toim.) Sosiaalisen toiminnan perusta Helsinki: Gaudeamus, 23-50.
- Mäntysaari, Mikko & Pösö, Tarja (2005) Reino Salo – suomalaisen sosiaalityön tutkimuksen uranuurtaja? Janus 13, no. 4: 385–402.
- Muurinen, Heidi (2019) Pragmatismi ja kokeileva lähestymistapa sosiaalityön tiedonmuodostuksessa. Heikki Waris – instituutin tutkimuksia 2. Valtiotieteellinen tiedekunta. Helsingin yliopisto.
- Neuman, Yrsa (2011) “Aina kun astun auditorioon, ilahdun” –Ingmar Pörnin ihmematkan järjestykset. niin & näin no. 4: 92–97.
- Niemi, Petteri (2008) Priorisoinnin eettisestä perustasta sosiaalialalla. Teoksessa Petteri Niemi & Tuija Kotiranta, (toim.) Sosiaalialan normatiivinen perusta. Helsinki: Palmenia, 100-145.
- ———. 2013. Hyvä, paha valta. Teoksessa Merja Laitinen & Asta Niskala, toim. Asiakkaat toimijoina sosiaalityössä. Vastapaino, 31-54.
- Niemi, Petteri & Tuija Kotiranta toim. (2008) Sosiaalialan normatiivinen perusta. Helsinki: Palmenia.
- Niiniluoto, Ilkka (2014) Ingmar Pörn. Ajatus. Vol. 71, 9-10.
- Nordenfelt, Lennart (2012) The opposition between naturalistic and holistic theories of health and disease.

Health, Illness and Disease: Philosophical Essays.

- Pihlström, Sami (2018) Ota elämä vakavasti. Negatiivisen ajattelijan opas. Helsinki: Ntamo.
- Pörn, Ingmar (1984a) Vårdlära och vårdvetenskap. Några vetenskapsteoretiska synpunkter. Socialmedicinsk Tidskrift no. 7: 302–6.
- ———. (1984b) An Equilibrium Model of Health. In Lennart Nordenfelt and B. Ingemar Lindahl, eds. Health, Disease, and Causal Explanation in Medicine Dordrecht-Boston-Lancaster: D. Reidel, 3-9.
- Puurunen, Piia (2019) Jane Addamsin sosiaalityön käsityksen rakentuminen. Dissertations in social sciences and business studies no 203. Kuopio: Itä-Suomen yliopisto.
- Quante, Michael (2001) On the limits of construction and individualism in social ontology. In Lagerspetz, Eerik; Heikki Ikäheimo & Jussi Kotkavirta, eds. On the Nature of Social and Institutional Reality SoPhi Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 136-164.
- Salo, Reino(1956) Kunnallinen lastensuojelutyö sosiaalisen soputumisen kasvattajana I. Tutkimus Vaasan kaupungissa vuosina 1924-1952 suoritettun lakisääteisen lastensuojelutyön tuloksista. Vaasa.
- Searle, John R. (2001) Social Ontology and the Philosophy of Society. In Eerik Lagerspetz, Heikki Ikäheimo, and Jussi Kotkavirta, eds. SoPhi Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 15-38.
- Tillich, Paul (1962) The Philosophy of Social Work. Social Service Review 36, no. 1: 13–16.
- Tuomela, Raimo (2001) Collective acceptance and social reality. In Eerik Lagerspetz, Heikki Ikäheimo, and Jussi Kotkavirta, eds. SoPhi Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 102-135.
- Turtiainen, Kati (2012) Possibilities of Trust and Recognition Between Refugees and Authorities: Resettlement as a Part of Durable Solutions of Forced Migration. PhD thesis, University of Jyväskylä.

Viitteet

[1] Yhtenä ensimmäisistä Salo 1956; ks. Mäntysaari & Pösö 2005.

[2] Eräsaari & Mäntysaari 2012, 191.

[3] Esimerkiksi kansainvälisestäkin merkittävä Pia Puurusen väitöskirja Jane Addamsista: Puurunen 2019.

[4] Sami Pihlström on pohtinut sosiaalityötä useissa puheenvuoroissaan. Esim. Moisio & Pihlström 2013; Pihlström 2018 37-48.

[5] Muurinen 2019.

[6] Niiniluoto 2014; Neuman 2011, 95–96.

[7] Niemi & Kotiranta 2008; Kotiranta, Niemi & Haaki 2011.

[8] Niemi & Kotiranta 2008; Kotiranta, Niemi & Haaki 2011;Lagerspetz ym. 2001.

[9] Quante 2001, 137.

[10] esimerkiksi Mäntysaari & Kotiranta 2011.

[11] Searle 2001; Lagerspetz 2011;Tuomela 2001.

[12] Lagerspetz 2011, 72-73.

[13] Searle 2001.

[14] Lagespetz 2001.

[15] Tillich 1962.

[16] Mäntysaari 2001; Ikäheimo 2008.

[17] Eskola 1981.

[18] Esimerkiksi Pörn 1984a.

[19] Pörn 1984b, 6.

[20] Nordenfelt 2012.

[21] Ikäheimo 2008, 22-26.

[22] Turtiainen 2012.

[23] Kaarakainen 2014.

[24] Pihlström 2018, 37-48. Sinänsä on kiinnostavaa, että kärsimyksen ja syyllisyyden teemoja sosiaalityössä pohtivat filosofit, eivät sosiaalityön tutkijat.

[25] Mäntysaari 1991.

[26] Niemi 2013.

[27] Niemi 2008.

Julkaisu on alueella [Artikkelit](#). Lisää [kestolinkki](#) kirjanmerkkeihin.

Viittaa tähän artikkeliin:
Mikko Mäntysaari. "Kohtaamiset kannattavat". AGON, <http://agon.fi/article/kohtaamiset-kannattavat/>. Julkaistu 29.11.2020. Luettu: 8.1.2021.

